

Nem hiszek én egy istenben, mert bárhova
nézek,
istent látok, ezért, s nem szomorú a
világ.
Egyike gyilkos, a másika áldott, másika
részeg,
egyike zengő ég, másika néma virág.
Mind hatalom, de nem egyenlők az erőre;
ha egy int
gyakran a másik fut; gyakran a másika
fél.
Egyike fényes, a másika vak; hogy lenne ez
egy mind?
Semmi az ami csak egy; semmi sem
egy, ami él.
Nem hiszem én az egy istent; hiszem az
ezer istent:
azt aki adja a fényt; azt aki adja a dalt;
azt kivel a kin is édes, azt kivel a mocsok is
szent;
Kronost az öreget s Bacchost a fiataalt;
az arany Aphroditét s minden derüs égi
mosolygót;
holdnak szűz erejét, Artemisz enyhe
nyilát;
Zeüsz a komor dörgőt s Próteüsz a tengeri
bolygót
és a nyilas napot is, mely a világra kilát.
Gabnaadó bus anyát s lányát, a vidám
hazajárót;
erdei lyányokat is s a fura furtfülü Pánt;
látom amint a Moira köröttem fonja a hálót
s olykor az Eümenidák vércsepegős
szeme bánt.
Élnek az istenek és még érzi hatalmukat
egyre
bárha nem is hisz már bennük a léha
világ;
egy isten se szorult a hitre s az emberi
kegyre
egyike zengő ég, másika néma virág.

Babits Mihály: Hiszekegy

XXX. évfolyam 9. szám
2023. szeptember

Bulányi Gy.: A konkoly	5383
Botlik B.: Könyvismertetés	5386
Király I.: Ahogy én láttam	5390
Vinczéné G. G.: Nagyszülőnek lenni (2.)	5392
Bulányi Gy.: Közoktatásunk legyen...	5396
Kollár G.: Lázár Ervin etikája...	5402
Benyhe I.: VERSEK	5406
Farkas I.: Ősz	5408
AJÁNLÓ	5409

« Az emberi elköteleződés folyóirata – családkért,
nemzetünkért, mindenkiért – Isten Országá megvalósulásáért.»
Elérhetőség: koinonia.tarsak@gmail.com

BULÁNYI GYÖRGY

A KONKOLY

Csak itt, Máté 13. fejeztében, kerül elő a konkoly szó. Csak Jézus ajkára adva. Ezenfelül sehol és sohasem kerül elő – az Ószövetségben sem, egyetlen egyszer sem. Még maga Jézus sem használja – másutt, e konkoly-példabeszéden kívül. Van ennek valami oka? Azt hiszem: igen. Ez az ok túl van a példabeszéd alap-mondanivalóján. S mi ez a mondanivaló? Az, hogy véletlenül se verekedjünk ám, mert a legjobb szándék mellett is üjtjük majd még azt is, akit nem akarunk: kiszaggatnátok vele együtt a búzát is! Túl van azon is, hogy a verekedést hagyjuk csak a világvégére, és hagyjuk csak az Emberfia angyalaira: akik gonoszságot cselekszenek, azokat tüzes kemencébe dobják: ott lesz majd sírás és fogcsikorgatás. Túl azon is, hogy ejnye-ejnye, ti, angyalok! Nem

tudjátok, hogy az Emberfia országában nem illik verekedni, fájdalmat meg örök bánatot okozni! S ezt még akkor is tudhatnák, ha irgalmasan nem az Emberfia angyalait (aggelos), hanem küldötteit – fordítok. A küldötteknek is illenék tudniok, mit lehet és mit nem lehet tenni. Zsuzsa te, János te, nem bánthatsz senkit, akár Jézus angyalának, akár küldöttjének mondogd magad!

– Csak ideát nem szabad verekedni? Odaát már szabad? – kérdezem.

– Nekünk alighanem odaát se szabad, de hát Jézus angyalai és küldöttei – ezek egészen más tézista! – válaszolnak.

– Ezeknek miért szabad? – kérdezem ismét. Mi nem vagyunk Jézus angyalai meg küldöttei? Ha még nem vagyunk, akkor még nem szabad verekednünk. De ha megnövünk, s tényleg az angyalai és küldöttei leszünk, akkor már verekedhetünk – ahogy csak belefér?

Azt akarom mondani, hogy van gondom az alap-mondanivalóval is. De ez az alap-mondanivaló ott van a jézusi tanításban másutt is. Ott is, ahol nem esik szó konkolyról. Mi

lesz a sorsuk azoknak, akik földi életükben nem tanultak meg szeretni? A tüzes kemence? Tudom, hogy egyesek mást válaszolnak: leszületsz és leszületsz, és újra leszületsz, ameddig csak meg nem tanulsz szeretni! De Jézus mért emlegette a sírást és fogcsikorgatást? S az egyház miért imádkoztatja velünk a szentmise kánonjában: Támaszd fel őket mind a végső napon? Mindet? Igen, mindet: azt is, aki már megtanult szeretni és azt is, aki még nem!

Elég volna mindez gondnak egy fél Hangtáborra! S nagyon valószínű, hogy a tábor végére se lennének sokkal okosabbak. Miért? Mert amikor eszünkkel át is lépnénk az ideát meg az odaát határát – rendre az a helyzet, hogy keveset okosodunk! Ezért aztán inkább most se lépjük át! Inkább válaszolok a példabeszéd alap-mondanivalóján inneni problémára: azaz arra, hogy mi lehet az oka-foka annak, hogy Jézus itt és csak itt beszél konkolyról. Ki és mi a konkoly?

Az Emberfia elküldi angyalait, és összegyűjtik országából mindazt, ami megbotránkoztató, és mindazokat, akik gonoszságot cselekszenek – olvassuk. Tessék? Az Országából? Az Emberfia Országából? Hát vannak ott ilyenek? Az ő országa nem az övéinek az országa? Nem azoké, akik nem botránkoztatnak meg másokat? Nem azoké, akik nem cselekszenek másokkal gonoszságot? Az Emberfia országa nem azoké a derék polgároké,

akiket nem tiszte sem angyalnak, sem küldöttek tüzes kemencébe hajítani? E kérdészuhatagra a választ elolvashatjátok odahaza a *KIO 31a* numerusában. Én csak annyit árulok el az ott leírtakból, hogy Jézus ezt a példabeszédet még akkor mondta a tanítványoknak, amikor még őket csak Izrael elveszett juhához küldte, s nem akkor, amikor ezt parancsolta nekik: Tegyetek tanítványokká minden nemzetet.

A galileai esztendő közepén hangzott el a példabeszéd, amikor még Jézus nem szakadt el a maga új-Izrael koncepciójától. Mi ez a koncepció? Az, hogy itt még Izrael országa és az ő országa még egy és ugyanazt az országot jelentik. Ez a koncepció Fülöp Cezaréájában ér véget, amikor Simonból Péter lesz, akire Jézus már ráépítheti az ő országát, az egyházat.

Azt állítom ezzel, hogy Jézus valóságos ember volt, tapasztalatai voltak, s ezek hatására változtak és alakultak is nézetei. Amikor a konkoly-példabeszédet fogalmazza, akkor még minden zsidónak az a dolga, hogy becsatlakozzék Jézushoz. Jézus azonban tapasztalja, hogy nem minden zsidó csatlakozik be hozzája, s a tanítványokat arra okítja, hogy ezeknek a be nem csatlakozó zsidóknak ne tekerjék ki a nyakukat, majd kitekerik az angyalok. Ez az alap-mondanivaló a példabeszéd tanításának egyik, és jól fogható eleme. De van egy másik is.

Van itt egy koncepció: minden zsidó ide való! S van egy tapasztalat: nem minden zsidó jön hozzám, nem mind ide való. Ebben az alaphelyzetben születik meg a példabeszéd. Milyen zsidó az, aki ide való, de mégsem ide való? Az ellenség, az ördög vetésének eredménye: ő a konkoly! Egy nem nyilvánvaló ellenség, mert akkor vetette el magját az ördög, amikor a magvető aludt. Ez az oka, hogy egyszerre csak váratlanul feltűnik a konkoly. A konkoly tehát olyan ellenség, akinek nem az volna a dolga, hogy ellenség legyen, hanem hogy hozzátartozzék a házam népéhez, hogy jó barátom legyen. A konkoly az az ember, akinek igazán nem illenék ellenségnek lenni. A konkoly közénk való, köztünk született, saját kutyánk kölyke. Olyan ellenség, akinek nem illenék ellenségnek lennie.

Mindenkinek számolnia kell a konkollyal. Mert mindannyiunk életében van egy kör, amelynek tagjaitól várjuk és elvárjuk, hogy jó mag, búza, a mennyek országának lányai és fiai legyenek. S úgy látjuk-tapasztaljuk, hogy a körnek nem minden tagja jó mag és búza és fia-lánya a mennyek országának. Legyen egyértelmű, amit mondom. A

kör lehet: Izrael házának elveszett és el-nem-veszett juhai. De lehet Árpád házának elveszett és el-nem-veszett juhai is. És a kör lehet szűkebb: lehet kisdéd nyáj is. Hívhatják Hangnak, Bokornak, Jézus Szíve Brigádnak, akármi másnak is. És lehet még tágabb is: nevezhetjük katolikus vagy református egyháznak is. És rendre megismétlődik, hogy felüti fejét a konkoly, azaz hogy valakik nem odavalók, pedig odavalóknak kellene lenniök.

Nagyon ritkán gondolunk ilyenkor magunkra, sokkal inkább másokra. Tudjuk ezt jól saját magunkról is. Minden túlzó alázat nélkül is tudhatjuk Van erre egy történetem a Fiorettiből Szent Ferencről, aki folyton sír, s ezt észreveszik a testvérei:

– Mért sírsz?

– A bűneim miatt.

– Te, aki Itália legnagyobb élő szentje vagy?

– Ha Itália legutolsó bérgyilkosa – ez a brávó – annyi kegyelmet kapott volna mint én, okkal többre jutott volna!

Nem vitázunk Szent Ferencsel, mert rólunk senki sem állítja, hogy Magyarország legnagyobb élő szentjei köztünk volnának találhatóak. De ha bizonyos szituációban az így vagy úgy megnevezett körökben van konkoly, akkor felmerülhet az a kérdés, hogy *vajon nem én vagyok-e Uram, a konkoly.*

1. Szent Ferenc mintha szóba állt volna azzal az eshetőséggel, hogy ő a konkoly. A konkoly egyik legveszedelmesebb tulajdonsága, hogy nem áll ezzel az eshetőséggel szóba. Szomorú példája ennek Kaifás: dehogyan is gondolt arra, hogy ő konkoly volna! Ajánlatos vizsgálódási energiáim nagyobb részét arra fordítani, hogy nem én vagyok-e a konkoly, s ennek következtében igen késedelmes leszek annak a megállapításában, hogy valamelyik testvérem volna a konkoly. Jézus Judást sem lökte ki a közösségből. Féltő, hogy az a konkoly, aki el akarja távolítani valakit a közösségből.

2. A Nemecek – A *Pál-utcai fiúkból* – biztosan nem konkoly. Mert a Nemecek minden felmerülő közlegényi feladatot ellát. Viszont féltő, hogy konkoly az, aki nem talál feladatot magának, és olyan feladatokat akar betölteni a közösségben, amelyekre nem kéri meg. Féltő, hogy konkoly vagyok, ha irigykedem arra, aki testvéreim bizalmát bírja. Féltő, hogy konkoly vagyok, ha nem

vagyok megelégedve azzal a megbecsültségi mértékkel, amellyel megmérenek. A tanítványoknak is folyton azzal volt bajuk, hogy ki a nagyobb a másiknál. Jézus eligazította őket: az a nagyobb, aki mossza a másik lábát.

3. A szegénység, a szegénység, a szegénység és nem a pénz, a pénz, a pénz ment meg attól, hogy konkoly legyek. Minél gazdagabb vagyok, minél többet költök magamra, s enyéimre, annál nagyobb a valószínűsége annak, hogy kakukkfőka vagyok. Ha éjjel-nappal olyasmin jár az eszem, hogyan tudnék valami Böjte Csaba-féle művet létrehozni Magyarországon, aligha vagyok konkoly. Aki létrehoz valami ilyesmit, annak közösségi pecsétellátott diplomát készítünk arról, hogy ő aztán nem konkoly. Én is boldogan aláírom. Csak már írhatnám!

4. Életünk harmadát átalusszuk, életünk második harmadában dolgozunk – pénzt keresve. Van két tuti tippem a kitalálásra, a választandó foglalkozásra. Ingyenes gyógyítás és ingyenes tanítás mellett nem valószínű, hogy konkoly vagyok. Ez az egyik, Biztos, ami biztos alapon, jó ha megkérdezem legalább magamtól, hogy a foglalkozásomat, ha ma és itt élne, Jézus vállalná-e! Ez a második.

5. Mindenkinek módja van összeállítani a maga számára egy kérdés-sorozatot: Mikor nem vagyok konkoly? Jó munkát!

BOTLIK BENCE

KÖNYVISMERTETÉS

*Edith Eva Eger (Kassa, 1927. szeptember 29. –)
magyar zsidó származású pszichológus,
aki az Egyesült Államokban praktizál.
Holokauszt-túlélő.*

Bevezető

"Nem tudjuk eltörölni a szenvedést, nem tudjuk megváltoztatni, ami történt – de dönthetünk úgy, hogy megtaláljuk az ajándékot az életünkben. Még a sebet is megtanulhatjuk értékelni. Van egy magyar mondás: a legsötétebb pont a gyertya lángja alatt van. A legsötétebb és legfényesebb helyek – az árnyékaink és a lángjaink – egymáshoz kapcsolódnak. Életem legrettenetesebb éjszakája, az első auschwitz-i éjszaka életre szóló leckét adott, ami azóta is gyarapítja és erősíti az életemet. A lehető legrosszabb körülmények